

Tilsyn med periodiske evalueringer av studietilbudene – en kvalitetsoppsummering

Seniorrådgiver Marie Christine Boilard
Avdeling for Evaluering og Analyse

Kravet til periodiske evalueringer av studietilbudene

Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning

§ 2-1. *Krav til systematisk kvalitetsarbeid*

(1) Universiteter og høyskoler skal ivareta ansvaret for kvaliteten i utdanningen gjennom systematisk kvalitetsarbeid som sikrer og bidrar til å utvikle kvaliteten i studietilbudene. Videre skal institusjonene legge til rette for løpende utvikling av utdanningskvaliteten, kunne avdekke sviktende kvalitet i studietilbudene og sikre tilfredsstillende dokumentasjon av kvalitetsarbeidet. Institusjonene skal kvalitetssikre alle forhold som har betydning for studiekvaliteten, fra informasjon overfor mulige søkere til avsluttet utdanning.

(2) Institusjonene skal gjennomføre periodiske evalueringer av studietilbudene sine. Representanter fra arbeids- eller samfunnsliv, studenter og eksterne sakkyndige, som er relevante for studietilbudet, skal bidra i evalueringene. Evalueringsresultatene skal være offentlige.

(3) NOKUT skal, i samråd med sektoren, gi forskrift om kriterier for institusjonenes kvalitetsarbeid. Kriteriene skal være i tråd med kravene i *Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area*, ESG, (europeiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring i høyere utdanning) så langt de passer.

Hva betyr det i praksis?

- «Institusjonene skal gjennomføre **periodiske evalueringer** av **studietilbudene** sine.»
- «Representanter fra arbeids- eller samfunnsliv, studenter og eksterne sakkyndige, som er relevante for studietilbudet, skal **bidra** i evalueringene.»
- «Evalueringresultatene skal være **offentlige**.»
- Bruk av evalueringresultatene

VEILEDNING

2021

Systematisk kvalitetsarbeid i høyere utdanning

Veiledning til kravene i universitets- og høyskoleloven, studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften

Hvordan bruker institusjonene handlingsrommet som ligger i kravet til periodiske evalueringer av alle studietilbud?

Periodisk tilsyn med universiteter og høyskolers systematiske kvalitetsarbeid

- Pilotprosjekt ved 7 vitenskapelige høyskoler (2017-18)

I piloten så vi at mange av institusjonene ikke hadde etablert ordninger for periodiske evalueringer av alle studietilbud

Periodisk tilsyn med universiteter og høyskolers systematiske kvalitetsarbeid

- Ordinært tilsyn ved 44 universiteter og høyskoler (2019-2024)

Gruppering i prosjekter (2019-2021)

Prosjekt 1: 2019	Prosjekt 2: 2019	Prosjekt 3: 2020	Prosjekt 4: 2021	Prosjekt 5: 2021
 Høgskulen på Vestlandet Høgskolen i Innlandet Universitetet i Sørøst-Norge NORD universitet NOKUT	 Norges miljø- og biovitenskapelige universitet OSLOMET OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY STORBYUNIVERSITETET UiA Universitetet i Agder University of Stavanger	 Høgskolen i Molde Vitenskapelig hogskole i logistikk HØGSKULEN I VOLDA Høgskolen i Østfold Høyskolen Kristiania Sámi allaskuvla Sami University of Applied Sciences	 BI HANDELSHØYSKOLEN NIH NORGES IDRETTSHØYSKOLE KUNSTHØGSKOLEN I OSLO OSLO NATIONAL ACADEMY OF THE ARTS NLA NLA Høgskolen	 ANSØAR HØYSKOLE PEDAGOGI MUSIKK PSYKOLOGI Fjellhaug internasjonale Høgskole Lovisenberg diakonale høgskole

Hovedfunn i tilsynene

De fleste institusjoner oppfyller kravet til periodiske evalueringer av alle studietilbud.

Hovedfunn fra tilsynene

Vi ser at institusjoner bruker ulike typer evaluering for å oppnå ulike mål.

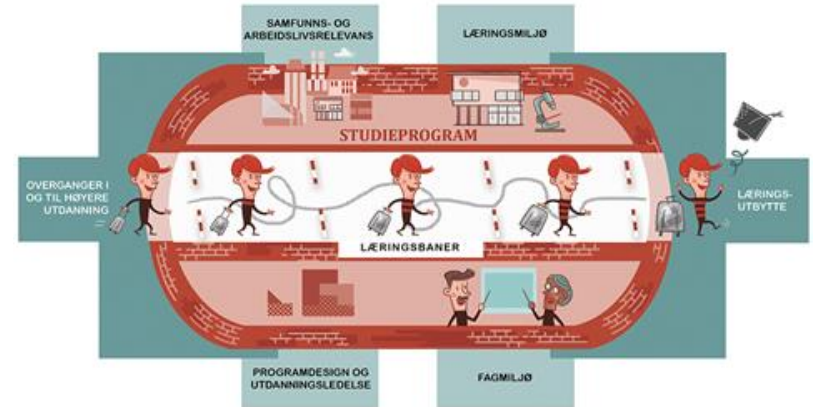
- For å **kontrollere** at studietilbudene oppfyller minstekravene
- For å innhente et **internt strategisk** og **eksternt blikk** på kvaliteten i studieprogram, utover minstekravene
- For å legge til rette for **læring, forbedring** og **kvalitetsutvikling** i studieprogram

Hovedfunn i tilsynene

Vi ser både forskjeller og likheter i hvilke typer ordninger institusjonene har satt på plass.

Hovedfunn fra tilsynene

Vi ser relativt lite variasjon i hvor ofte institusjonene gjennomfører periodiske evalueringer.

- De fleste institusjoner fastsetter **intervaller** for hvor ofte slike evalueringer bør gjennomføres.
- De fleste institusjoner fastsetter **planer** for periodiske evalueringer.
- De fleste institusjoner gir anledning til å igangsette slike evalueringer **utenom fastsatte planer**.

Hovedfunn fra tilsynene

Vi ser også variasjon i ordninger og intervaller for ulike typer studietilbud innad i institusjoner.

Hovedfunn fra tilsynene

Vi ser relativt stor variasjon i hvordan og i hvilken grad representanter fra arbeids- og samfunnslivet, studenter og eksterne sakkyndige, som er relevant for studietilbudet, bidrar i de periodiske evalueringene.

Hovedfunn fra tilsynene

Vi ser relativt stor variasjon i hvordan institusjoner følger opp evalueringresultatene.

Hovedfunn fra tilsynene

Vi ser variasjon i hvordan og i hvilken grad institusjonene offentliggjør evalueringsresultatene samt relevant informasjon fra evalueringsprosessen.

Annet de sakkyndige komiteene fremhever

- Kombinasjonen av periodiske evalueringer og reakkreditering hvert sjette år fører til at det blir **lange intervaller** mellom hver gang institusjonene kontrollerer at studieprogrammene tilfredsstillter kravene fastsatt i lov og forskrift.
- Periodiske evalueringer bør være en **integrert** del av institusjonenes kvalitetssystem og kvalitetsarbeid.
- Periodiske evalueringer gir et godt beslutningsgrunnlag for **faglig utvikling** av et studietilbud. Aktiv **medvirkning** fra studenter, vitenskapelig ansatte, representanter fra arbeids- og samfunnsliv og eksterne sakkyndige er vesentlig for kvaliteten på en slik beslutningsgrunnlag.
- For å unngå at evalueringene blir øvelser uten **merverdi** for kvalitetsarbeidet, bør de periodiske programevalueringene **tilpasses** de aktuelle studieprogrammernes **egenart**.

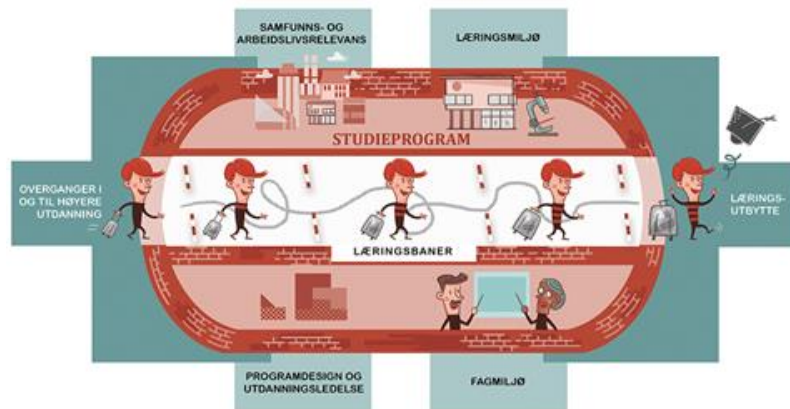
I alt 49 institusjoner tilbyr høyere utdanning i Norge

Spørsmål til refleksjon

- Hvordan henger de periodiske evalueringene sammen med andre verktøy i institusjonenes kvalitetssystem?
- Hva slags informasjon og kunnskap vil dere få ut av de periodiske evalueringene?

Periodisk evaluering av studieprogram ved NIH

Kort om NIH

NIH er en vitenskapelig høyskole med et spesielt ansvar for forskning og utdanning innenfor det idrettsvitenskapelige fagfeltet

- Bachelor, Master, Ph.d., Årsstudier, Videreutdanning, Nettstudier
- Rundt 1200 studenter og 230 årsverk

	2018	2019	2020	2021
Totalt	1 185	1 148	1 134	1230
Lavere grad	952	910	913	965
Master	233	238	221	270
Doktorgrad	70		62	65
Deltid	137	164	105	155
Internasjonale	52	54	20	40

Antall studenter 2018-2021

Organisasjon

- Faglig inndeling i 4 institutter
- Sentral administrasjon
  - Studieavdelingen (STA) ansvar for at det formelle og praktiske rundt opptak, eksamen, kvalitetssikring etc. er på plass

Hva vi tenkte og gjorde når kravet kom

Inspirasjon

- Hva gjør andre? Spør google

Pilotering

- Vi starter i det små (ett studieprogram – PPU)

Evaluere

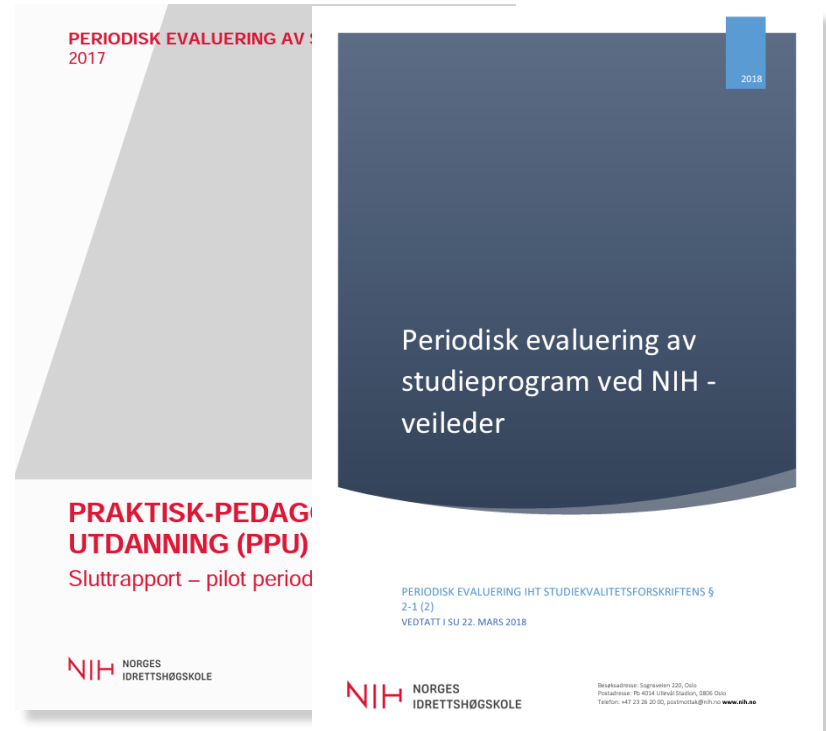
- Utvikle og vedta et rammeverk

Unngå unødvendig byråkrati

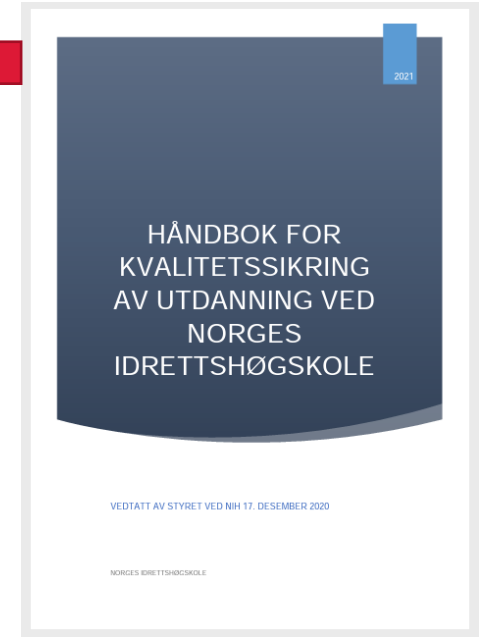
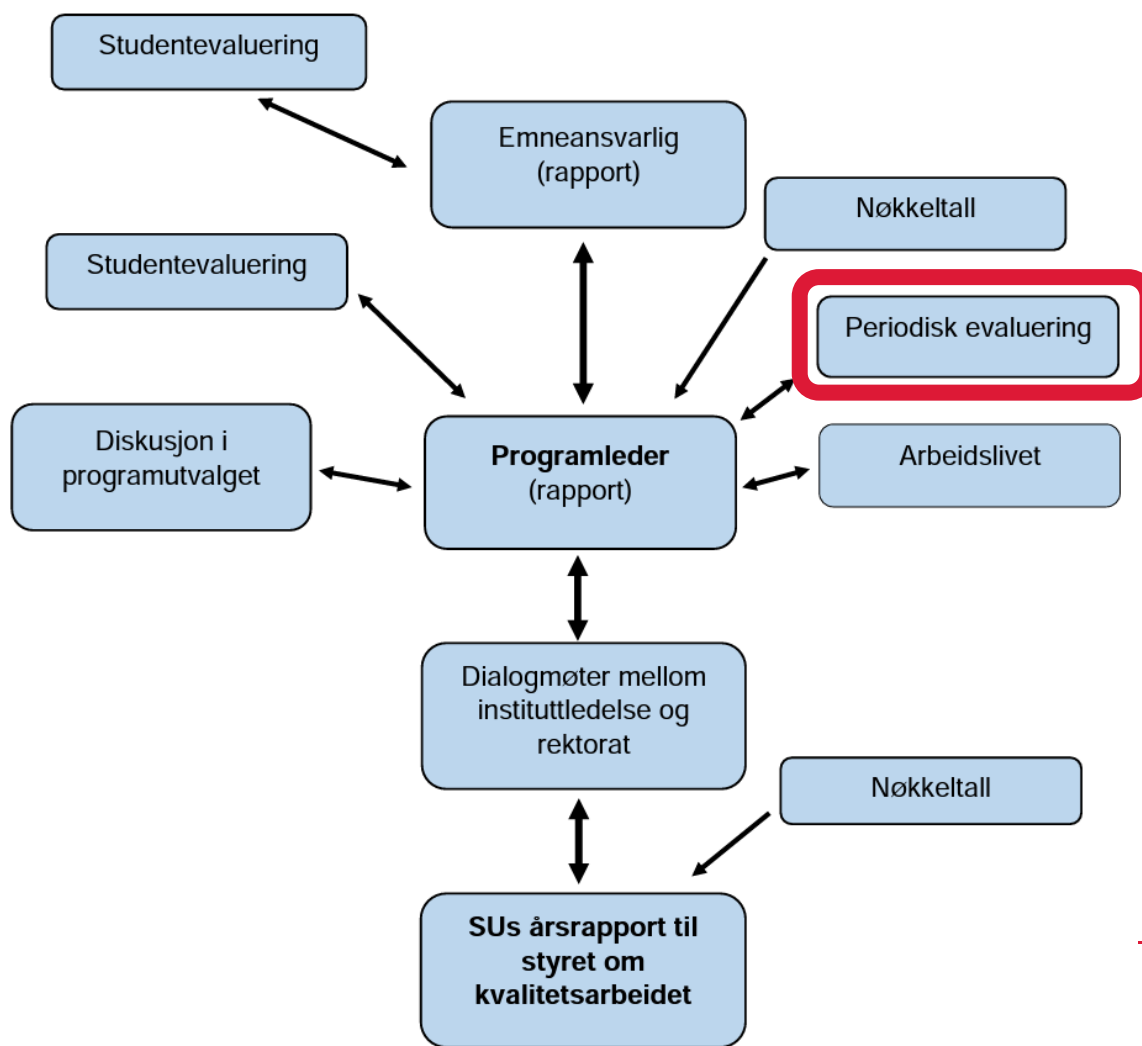
- Redusere unødvendig rapporteringsbelastning for de faglige
- Bidra til utvikling i tråd med NIH-strategi og nasjonale føringer

Kontroll vs. utvikling

- Ja takk – begge deler

Kjerneprosessene i kvalitetssikring av utdanning ved NIH

Intern involvering i en periodisk evaluering ved NIH

Studieutvalget (SU)

- Årlig SU-sak med vedtak om hvilke studieprogrammer som skal gjennomføre periodisk evaluering

Studieavdelingen

- Innkaller studieprogramledere til innledende møte (generell informasjon og formål) og setter i gang prosess med vekt på sammensetting av komite og utarbeidelse av mandat. Følger opp det hele administrativt og er kontaktpunkt for komiteen.

Studieprogramleder

- Foreslår medlemmer til komite og ev. innspill til mandat (ut over standard tematikk)

Fagmiljøet

- Kommenterer rapport fra komite i en skriftlig tilbakemelding med vekt på vurdering/oppfølging av forslag til kvalitetshevende tiltak. Rapport + fagmiljøets kommentarer går tilbake til SU for avsluttende behandling.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Fysisk aktivitet og funksjonshemming (påbygning) FAF				X			
Praktisk-pedagogisk utdanning (påbygning) PPU	X						
Idrett, kultur og utviklingsamarbeid (påbygning) IKU				X			
Idrett og samfunn (årsenhet) IS			X				
Bachelor i friluftsliv (BAFL)					X		
Bachelor i trening, helse og prestasjon (BATHP)					X		
Bachelor i trenerrollen og idrettspsykologi (BATI)						X	
Bachelor i Sport Management (BASPM)						X	
Bachelor i faglærerutdanning i kroppsøving og idrettsfag (BAFKI)							
5-årig faglærerutdanning i kroppsøving og idrettsfag (MAFKI)							
Master i idrettsvitenskap (MAIVI)		X					
Master i idrettsfysioterapi (MAIF)			X				
European Master in Health and Physical Activity (EMHPA)		X					
Personlig trener (videreutdanning på 60 studiepoeng) PT					X		
Ph.d	X						

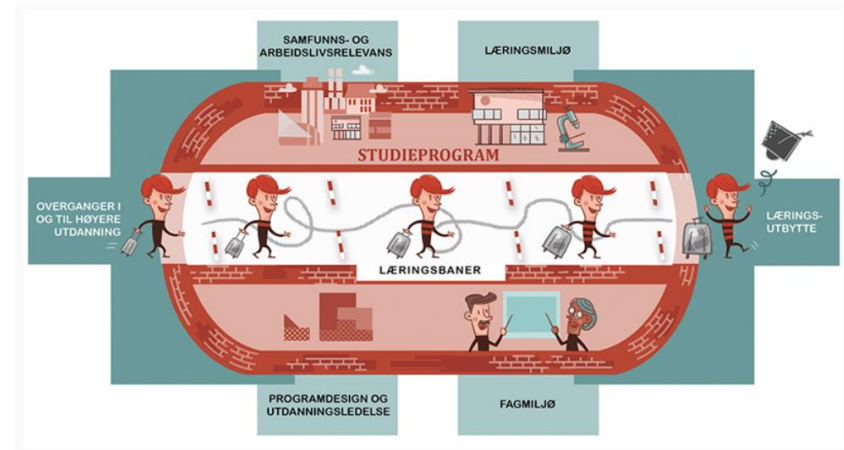
Hvilke dimensjoner skal evalueringen ta for seg?

Faste elementer i mandat

- Studietilbudets relevans for arbeids- og samfunnsliv
- I hvilken grad studieprogrammet tilrettelegger for studentens aktive rolle i egen læringsprosess
- I hvilken grad preges programmet av et inkluderende og motiverende læringsmiljø og hvilke forventninger og krav stilles til arbeidsinnsats?
- I hvilken grad undervisnings- og vurderingsmetoder støtter opp under læringsmål
- Sammenheng og progresjon i læringsutbyttebeskrivelser på emne- og programnivå
- Tilknytning til praksisfeltet gjennom hospitering, veiledet praksis, relevante oppgaver fra praksisfeltet og bruk av gjesteforelesere fra relevant samfunnsområde

Supplerende spørsmål til mandat

- Innspill fra fagmiljøet
- Kunnskap fra systematisk kvalitetsarbeid

Hva har vi fått ut av ordningen?

Fagmiljøet:

- Nyttig med eksternt blikk
- Mye kjent i rapportene
- Ikke alt de kjenner seg igjen i

Institusjonelt:

- Nyttig med struktur
- Nyttig input på kvalitet i tilbudet vårt

Bidrar til faglig diskusjon og endring

- På studieprogramnivå
- Trigger for (institusjonelle) revisjonsprosesser

Evaluerings av ordningen i 2023?

- Hvordan kan vi gjøre dette bedre?

Kristofer Rossmann Henrichsen, seniorrådgiver, seksjon for kvalitet og utvikling i utdanningene

---

Universitetet
i Stavanger

Periodisk evaluering ved UiS

NOKUT-seminar 31. mai 2022

Hovedpunkter

- Hvordan bruker vi periodisk evaluering ved UiS?
- Hvordan gjennomfører vi ordningen?
- Noen grep vi gjorde med nytt regelverk

Endringene i SKF og STF i 2017

- Krav om:
  - Gjennomføre periodiske evalueringer
  - Gjennomføre revidering av akkreditering
- Krevende at dette er nye og ressurskrevende aktiviteter
  - Brukte god tid på å utforme internt regelverk
  - Bredt forankret arbeidsgruppe
  - Noen mål for arbeidet:
    - Gode og effektive kvalitetsprosesser
    - Gjøre de viktige vurderingene på rett nivå
    - Herunder økt bruk av fagfellevurdering

Hvordan bruker vi periodisk evaluering?

- Ved UiS ser vi forskriftskravene i SKF § 2-1 (2) og STF § 4-1 (3) i sammenheng
  - Bruker periodisk evaluering til å reakkreditere studieprogrammene
- NOKUT: Revidering av akkreditering i STF § 4-1 (3)
  - Institusjonene skal ha tilfredsstillende rutiner for akkreditering og revidering av akkreditering
  - Med revidering av akkreditering menes en gjennomgang av om studietilbudet tilfredsstillende gjeldende krav for akkreditering og har tilfredsstillende resultater

Hvordan gjennomfører vi ordningen?

○ Gradsstudiene

- Retningslinjer og prosedyrer fastsatt av universitetets utdanningsutvalg
- Utdanningsutvalget fastsetter syklus for evaluering, behandler og reakkrediterer

○ Årsstudier og andre kortere studier

- Retningslinjer og prosedyrer fastsatt av utdanningsutvalget
- Dekan fastsetter syklus for evaluering, behandler og reakkrediterer etter behandling i fakultetsstyret

Hvordan gjennomfører vi ordningen?

- Utarbeidet detaljerte maler for evalueringene
- Alle program evalueres i fem-årig syklus
- Komité for hver evaluering oppnevnt av dekan
  - Fagmiljøet, eksterne fagfeller, arbeidslivsrepresentanter, studenter, administrasjon
  - Vurderer programmet i forhold til alle akkrediteringskriteriene
  - Vurderer resultatdata
  - Gir anbefalinger om
    - Reakkreditering/revidering av akkreditering
    - Videre utvikling og forbedring
- Komitéens rapport
- Behandling i institutt og fakultet
- Fakultære tiltaksplaner

Noen grep vi gjorde med nytt regelverk

- Informasjonsmøter med samtlige institutter 2017
  - Instituttledelse og fagmiljø
  - Informasjon om nytt regelverk
  - Herunder kravene om periodisk evaluering og revidering av akkreditering
  - La vekt på diskusjon om intensjonene i regelverket

Noen grep vi gjorde med nytt regelverk

- KD: Institusjonene må gjennomgå porteføljen av studietilbud innen utgangen av 2018 for å sikre at disse oppfyller nye standarder og kriterier (master + ph.d.)
- Gjennomgang av alle gradsprogram 2017-2018
  - Forankret i utdanningsutvalget
  - Intern selvevaluering av 70+ studieprogram
  - Nøye planlagt, detaljerte evalueringsskjermer
  - Omfattende oppstartsmøter med faglig ledelse og fagmiljøer
  - Gjennomgangene fungerte som en «treningsleir» før innføring av ordningen med periodisk evaluering

Noen grep vi gjorde med nytt regelverk

- Pilotprosjekt 2018: Periodisk evaluering av tre program
  - Alle akkrediteringskriterier vurdert
  - Komitéenes vurdering av prosedyrer og maler
- Periodisk evaluering og reakkreditering som del av den ordinære virksomheten fra 2019

Oppsummert

- Vi bruker periodisk evaluering til reakkreditering/revidering
- Vi vektlegger kvalitetsutvikling og kontinuerlig forbedring like mye som kontroll av akkrediteringskriteriene
- Vi brukte mye tid på å utvikle internt regelverk da det nasjonale regelverket ble endret
- Ordningene virker godt integrert i fagenhetene og har god legitimitet
- Fagenheter og fagmiljø ser nytten av periodisk evaluering i utviklingsarbeidet
  - Stor nytte av «det eksterne blikket» fra fagfeller og arbeidslivrepresentanter

Takk for oppmerksomheten

Vi vil utfordre det velkjente og
utforske det ukjente.

- Universitetet i Stavanger -

Erfaringer fra periodisk programevaluering ved Høgskolen i Østfold 2017-2022

Historikk

- Kunnskapsdepartementet varslet endringer i studiekvalitetsforskriften § 2-1 (2) i 2015, der det ble foreslått at institusjonene selv skulle gjennomføre periodiske evalueringer av studietilbudene sine.
- HiØ utarbeidet mandat for periodisk programevaluering i 2016, basert på tilsvarende ordninger i sektoren.
- De første periodiske evalueringene ved HiØ ble gjennomført i 2017.

Oppstart

- Mandat og syklus for gjennomføring ble vedtatt av høgskolens ledergruppe første gang i 2016.
- Det ble laget én felles syklus ved HiØ som skal sikre at alle studietilbud blir evaluert hvert 5.-6.år. Syklusen justeres og oppdateres årlig og godkjennes av rektor.
- Intensjonen var at høgskolens Utdanningskvalitetsutvalg skulle få alle evalueringsrapportene og ved behov fremme forslag om institusjonelle tiltak.
- Ordningen ble evaluert av ledergruppen i 2019, med noen mindre justeringer.

Premisser for ordningen

- Et viktig premiss er at evalueringene skal fokusere på forhold ved utdanningene som HiØ selv ikke er de beste til å vurdere, eksempelvis arbeidslivsrelevans.
- Det er studieprogramledelsen som beslutter hvilke tema det skal settes spesielt fokus på i evalueringen, men evalueringspanelet står i tillegg fritt til å evaluere områder de mener er av særlig betydning for utdanningskvaliteten på det aktuelle studieprogrammet.
- Det kreves ikke noe mer forarbeid fra studieprogramledelsen enn å rekruttere deltakere i evalueringspanelet, fastsette tema for evalueringen og gjøre relevante dokumenter tilgjengelig. I etterkant av evalueringen skal rapporten følges opp.
- Hensikten med periodisk programevaluering er å få et helhetlig, strategisk og eksternt perspektiv på utdanningskvaliteten i studieprogrammet. Studieprogramledelsen får dermed et grunnlag for å vurdere om studieprogrammet skal videreføres slik det er eller om det må foretas justeringer. Utviklingsaspektet vektlegges fremfor kontroll.

Sammensetning av evalueringspanelet

Instituttet skal oppnevne et evalueringspanel med følgende sammensetning:

- 1-2 eksterne fagpersoner med minimum førstekompetanse innen et relevant fagområde
- 1-2 vitenskapelig ansatte tilknyttet studieprogrammet (som ikke har lederansvar)
- 1 student fra studieprogrammet
- 1-2 representant(er) fra aktuelt arbeids- eller næringsliv
- 1 representant fra Avdeling for studieadministrasjon

Rapportering og oppfølging

- Lederen av panelet har ansvar for at evalueringspanelet leverer en samlet rapport etter at evalueringen er gjennomført.
- Rapporten sendes til instituttledelse, som har ansvar for at rapporten følges opp og legge resultatet fram for programutvalg.
- Dekan har ansvar for at rapporten legges frem for fakultetsstyret.
- Alle rapporter publiseres på høgskolens nettsider.

Suksesskriterier

- Ordningen er forskriftsfestet, men institusjonen fikk selv anledning til å utforme mandat og intervall.
- Det fantes tilsvarende ordninger ved andre institusjoner som det var mulig å hente inspirasjon fra.
- Det ble laget én felles syklus, som holdes vedlike av studieadministrasjonen. Studieprogramledere får påminnelse(r) om igangsetting.
- Ordningen er enkel å forstå og ikke veldig arbeidskrevende for studieprogramleder.
- Evalueringene har opplevdes som nyttige.
- Ordningen inngikk i NOKUTs tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet ved HiØ i 2020.

Høgskolen i Østfold

